

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **B. D.**, zast. JUDr. Ing. Jiřím Špeldou, advokátem, se sídlem Šafaříkova 666/9, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 5. 2020, č. j. OAM-221/ZA-ZA11-ZA20-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 3. 3. 2021, č. j. 41 Az 32/2020 - 27,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **ne má** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce, JUDr. Ing. Jiřímu Špeldovi, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti ve výši celkem **6.800 Kč**. Tato částka bude zástupci žalobce vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), jako zjevně nedůvodnou.

II.

[2] Žalobce se bránil napadenému rozhodnutí podáním žaloby u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji shora uvedeným rozsudkem zamítl. Žalobní námitky neshledal důvodnými. Přisvědčil závěrům žalovaného v napadeném rozhodnutí a s poukazem na koncept bezpečné země původu uzavřel, že žalobce neprokázal, že zemi jeho původu za takovou bezpečnou zemi považovat nelze. K jediné žalobní námitce, za niž krajský soud považoval tvrzení o nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci pro nedostatek shromážděných relevantních a aktuálních informací o zemi původu, uvedl, že v případě žadatele pocházejícího z bezpečné země původu jsou to důvody žádosti, jež předurčují rozsah povinnosti žalovaného shromáždit aktuální a přesné informace o zemi původu. Podklady žalovaným shromážděné (Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu z července 2019 a Informaci OAMP – Situace na Ukrajině z dubna 2019) proto považoval za dostatečné. Žalobce totiž v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uváděl pouze důvody ekonomické povahy a netvrdil ani neprokázal takové skutečnosti, jež by byly způsobitelné vyvrátit domněnku, že země stěžovatelova původu je bezpečnou zemí původu.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá rozsudek městského soudu (dále také jen „napadený rozsudek“) kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Navrhuje zrušit napadený rozsudek a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel tvrdí, že kasační stížnost podstatně přesahuje jeho vlastní zájmy, neboť je třeba odpovědět na otázku, zda k tomu, aby žadatel pocházející z bezpečné země původu mohl prokázat, že v jeho případě se domněnka bezpečnosti této země uplatnit neměla, jsou dostatečná zjištění skutkového stavu věci spočívající v použití informací vyhotovených samotným žalovaným. Žadatel o mezinárodní ochranu totiž nemá prakticky možnost prokázat, že v jeho případě tato domněnka neplatí a musí mu tak být umožněno to prokázat především svou vlastní výpovědí a současně objektivními zprávami o zemi původu.

[5] Stěžovatel má za to, že v jeho případě Ukrajina bezpečnou zemí původu není. To dovozuje právě ze skutečnosti, že žalovaný neshromáždil dostatečné důkazy, z nichž se podává opak. Stěžovatel rozporuje úvahy krajského soudu o tom, že je povinností stěžovatele tvrdit a prokazovat, že v jeho případě Ukrajina bezpečnou zemí původu není. Jeho možnosti k předložení takových zpráv a informací, kromě své věrohodné výpovědi, jsou omezené, proto po něm nelze prokázání uvedené skutečnosti spravedlivě požadovat. Krajský soud tudíž uvedenou právní otázku posoudil nesprávně, napadený rozsudek neopřel o dostatek důvodů a ten je tudíž nejen nepřezkoumatelný, ale i nezákonný.

IV.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že žádost o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel neodůvodnil azylově relevantními důvody. Kasační stížnost se podobá žalobě a obsahuje pouze vágní a obecné námitky, jež v podstatě nelze považovat za relevantní kasační body, ale pouze za názor, který není nikterak podložen a je v rozporu s informacemi o zemi původu shromážděnými žalovaným. K otázce nedostatečně zjištěného skutkového stavu se vyjádřil žalovaný již v řízení o žalobě a touto otázkou se zabýval i krajský soud a v odstavci 11. napadeného rozsudku se s ní vypořádal. Stěžovatel neuvádí konkrétně, jaké informace v napadeném rozhodnutí chybí, co nového by do případu přinesly, ani jaký by měly význam pro výsledek řízení. Institut mezinárodní ochrany však neslouží k legalizaci pobytu na území České republiky, zvláště, neměl-li stěžovatel v zemi původu jakékoliv azylově relevantní problémy. Žalovaný tudíž navrhuje kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, nebo ji zamítnout jako nedůvodnou.

V.

[7] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti (jako neurčitého právního pojmu) a demonstrativním výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. Na tam uvedené závěry kasační soud nyní pro stručnost odkazuje.

[8] Jak již uvedeno, podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatel spatřuje v odpovědi na otázku, zda lze za dostatečné zjištění skutkového stavu věci, které by umožňovalo stěžovateli prokázat, že země jeho původu není bezpečnou zemí, považovat takové shromáždění informací o zemi původu, jež vyhotovil samotný žalovaný. Stěžovatel totiž s výjimkou své vlastní výpovědi žádnými informacemi o zemi původu nemá možnost domněnku o bezpečné zemi původu vyvrátit.

pokračování

[9] Nejvyšší správní soud však má za to, že uvedená otázka přijatelnost kasační stížnosti založit nemůže proto, že je formulována na nesprávném předpokladu (jsoucím v rozporu s § 16 odst. 2 zákona o azylu), že i v případě, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany pochází z bezpečné země původu, je to právě žalovaný, který má shromáždit informace k tomu, aby tento žadatel mohl vyvrátit domněnku o zemi jeho původu jako bezpečné zemi. Tuto otázku (nesení břemene tvrzení a důkazního) však již judikatura Nejvyššího správního soudu vyřešila a je v uvedeném ohledu konstantní. Nejvyšší správní soud totiž setrvale vychází z toho, že „pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli (...). Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.“ (usnesení ze dne 8. 10. 2020, č. j. 10 Azs 232/2020 - 32). Shodně se však vyjádřil kasační soud již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, ale i v řadě dalších rozhodnutí (viz např. usnesení ze dne 23. 9. 2020, č. j. 6 Azs 209/2020 - 29, ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 49/2020 - 34 a další). Pro uvedenou je to primárně žadatel o mezinárodní ochranu, který musí tvrdit a také prokázat, že v jeho individuálním případě jinak bezpečnou zemi původu za bezpečnou považovat nelze. Stěžovatel se tudíž mylí v tom, že by vyvrácení oné domněnky o bezpečné zemi původu mělo z jeho strany spočívat v tom, že má povinnost obstarat informaci o zemi svého původu, které jinak v řízení o mezinárodní ochraně pravidelně opatruje žalovaný. Po žadateli, jenž z bezpečné země původu pochází, zákon o azylu v § 16 odst. 2 vyžaduje tvrdit a prokázat, že u něj nastaly individuální skutečnosti (jež zná nejlépe právě tento žadatel), které vyvrací, že ve vztahu k němu je země jeho původu bezpečná.

[10] V souzené věci je přitom nepochybné, že stěžovatel důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany spatřuje v tom, že v zemi původu nemá kde bydlet a žádá tudíž o legalizaci svého pobytu cestou této žádosti v České republice. Uvedená skutečnost však, sama o sobě a bez dalšího, nemůže založit azylově relevantní důvod ani za předpokladu, že by žadatel nepocházel z bezpečné země původu. Legalizaci pobytu je třeba v každém případě řešit prostřednictvím prostředků a institutů, jež poskytuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 - 46, nebo ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004 - 81, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2017, č. j. 2 Azs 264/2016 - 59). Krajský soud tuto otázku posoudil správně a s odkazem na přílehlavou judikaturu Nejvyššího správního soudu.

[11] Jinými slovy, v řízení se žadatelem pocházejícím z bezpečné země původu, který nedoloží, že v jeho případě tuto zemi nelze za bezpečnou považovat „podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že nedochází ze strany žalovaného k hodnocení, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona.“ (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 6 Azs 240/2020 - 36, nebo obdobně též rozsudek ze dne 14. 6. 2006, č. j. 3 Azs 208/2005 - 50 či ze dne 24. 11. 2020, č. j. 4 Azs 229/2020 - 34). Pro úplnost lze poukázat i na závěry vyplývající z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2021, č. j. 7 Azs 347/2020 - 23, podle nichž „výše uvedená právní úprava (a konstantní judikatura k ní se vztahující) umožňuje (...) v případě, že cizinec pochází z bezpečné země, se věcně nezabývat jeho žádostí o mezinárodní ochranu, pokud cizinec neprokáže, že v jeho případě nelze domovskou zemi za bezpečnou považovat.“

[12] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že napadený rozsudek nepovažuje ani za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, neboť se v něm uvedený soud vypořádal s žalobními námitkami a věcně, srozumitelně a přesvědčivě je vypořádal. Poukázal na důvody

stěžovatelovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany (v zemi původu nemá kde bydlet), zohlednil výsledky správního řízení, stěžovatelovu výpověď podanou při pohovoru i shromážděné informace o zemi původu (viz odst. [2]), jež zhodnotil s ohledem na požadavky vyplývající z § 16 odst. 2 zákona o azylu jako dostačující. Nedopustil se přitom odklonu od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázek v souzené věci řešených či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva. Dosavadní vnitřně jednotná a ustálená judikatura dává odpověď na všechny stěžovatelovy námitky.

VI.

[13] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy. Proto ji podle § 104a s. ř. s. odmítl jako nepřijatelnou.

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel nebyl účastníkem v řízení úspěšným a žalovanému nevznikly žádné náklady na rámec jeho běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud tedy rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[15] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 5. 2021, č. j. 4 Azs 82/2021 - 37, ustanoven zástupce JUDr. Ing. Jiří Špelda, advokát. Jeho hotové výdaje i odměnu za zastupování hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci přiznal náklady řízení o kasační stížnosti v celkové výši 6.800 Kč. Tyto sestávají z odměny za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení včetně první porady s klientem dne 24. 5. 2021, doplnění kasační stížnosti) ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a za dvě paušální náhrady hotových výdajů s těmito úkony souvisejícími vždy ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 6.800 Kč. S ohledem na skutečnost, že zástupce stěžovatele nedoložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna a náhrada hotových výdajů se o tuto daň nezvyšuje. Částka nákladů řízení bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2021

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu